

16.11.2016

**Зустріч керівництва Академії з представниками профспілки працівників
НАН України**

15 листопада 2016 р. у будівлі Президії НАН України відбулася зустріч керівництва академії з представниками профспілки працівників НАН України, під час якої було обговорено проблемні питання в діяльності академії та можливі шляхи їх вирішення ([Національна академія наук України](#)).

Керівництво академії під час зустрічі представляли перший віце-президент НАН України, голова Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академік А. Наумовець, віце-президент НАН України, голова Секції хімічних і біологічних наук НАН України, директор Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського НАН України академік В. Кошечко, віце-президент НАН України, директор Інституту теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова НАН України академік А. Загородній, головний учений секретар НАН України академік В. Богданов, начальник Науково-організаційного відділу НАН України кандидат філософських наук О. Кубальський, керуючий справами НАН України кандидат медичних наук М. Сидоренко, начальник відділу наукових і керівних кадрів НАН України кандидат геолого-мінералогічних наук В. Палій, начальник відділу науково-правового забезпечення діяльності НАН України кандидат юридичних наук С. Черновська, начальник відділу фінансово-економічного забезпечення діяльності НАН України Л. Литвишко, головний бухгалтер НАН України, начальник відділу бухгалтерського обліку та звітності НАН України В. Пилипенко, помічник головного вченого секретаря НАН України кандидат технічних наук М. Шевченко.

Від профспілки працівників НАН України на зустрічі були присутні її голова кандидат філософських наук А. Широков, заступник голови профспілки працівників НАН України, голова Київської регіональної організації профспілки працівників НАН України В. Столяров, голова Одеської регіональної організації профспілки працівників НАН України кандидат хімічних наук Л. Деркач, голова Харківської регіональної організації профспілки працівників НАН України кандидат фізико-математичних наук Д. Селезньов, голова Львівської регіональної організації профспілки працівників НАН України Т. Яницький, голова Комісії з організаційної роботи та інформаційно-аналітичного забезпечення профспілки працівників НАН України кандидат історичних наук Н. Захарова, голова Комісії з питань соціально-економічного захисту та трудових відносин профспілки працівників НАН України кандидат економічних наук С. Полякова, заступник відділу організаційної роботи та інформаційно-аналітичного забезпечення Центрального комітету профспілки працівників НАН України Н. Педченко, завідувач відділу соціальних питань та охорони праці Центрального комітету профспілки працівників НАН України А. Питель, а також представники

профспілкових комітетів наукових установ Академії – Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні, Інституту проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича, Інституту історії України, Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона, Інституту фізики напівпровідників ім. В. Є. Лашкарьова, Інституту теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова, Інституту гідробіології, Інституту проблем міцності ім. Г. С. Писаренка, Інституту кібернетики ім. В. М. Глушкова, Інституту економіки природокористування та сталого розвитку, Інституту математики, Інституту харчової біології і геноміки, Інституту механіки, Інституту хімії високомолекулярних сполук, Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка.

Розпочинаючи зустріч, перший віце-президент НАН України, голова Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академік А. Наумовець у своєму слові підкреслив, що керівництво академії добре усвідомлює важливість проблем, винесених на обговорення, та свою відповідальність за їх вирішення в тих дуже непростих умовах, у яких нині перебувають НАН України в цілому та колективи її наукових установ зокрема. Як підкреслив академік, суттєвих результатів у вирішенні цих проблем і подоланні труднощів, що постали перед академією, можна досягти лише спільними зусиллями. Цьому, на його думку, має посприяти Галузева угода між НАН України та профспілкою працівників НАН України на 2016–2017 рр., у якій чітко визначено зобов'язання сторін та механізми взаємодії між ними.

У своєму виступі академік А. Наумовець окреслив і коло основних проблем діяльності НАН України. Першою з них є проблема кадрового забезпечення. Минулоріч чисельність працівників академії скоротилася – порівняно з 2010 р. – на 18,4 %, а кількість її наукових працівників – на 13 %. Суттєво погіршилися й показники поповнення НАН України науковою молоддю: порівняно з тим само 2010 р. кількість узятих на роботу молодих фахівців скоротилася вдвічі, аспірантів і докторантів поменшало на третину. Так, упродовж двох останніх років з академії звільнилося понад 40 стипендіатів Президента України. Однак, попри складну фінансову ситуацію, академія докладает всіх можливих зусиль для збереження свого кадрового потенціалу й, зокрема, наукової молоді, а також сприяє активному залученню її до робіт за різними напрямками діяльності НАН України. Триває фінансування програми з надання грантів НАН України молодим науковцям, фінансування додаткових тем молодих учених, які виступали з науковими повідомленнями на засіданнях Президії НАН України, та призначення стипендій НАН України молодим ученим. 26 жовтня 2016 р. на засіданні Президії НАН України було ухвалено рішення щодо активізації роботи в напрямі забезпечення підготовки академічними науковими установами наукових кадрів вищої кваліфікації, зокрема при Президії НАН України створено Комісію з питань аспірантури і докторантури, очолювану віце-президентом НАН України академіком А. Загороднім, завданням якої є аналіз стану підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації в аспірантурі й докторантурі наукових установ академії

та координування їх діяльності, а також розроблення заходів щодо поліпшення підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації.

Гостро актуальною для академії є також проблема зайнятості й оплати праці. Загальновідомо, що більшість установ НАН України змушені були перейти на неповний режим зайнятості – у середньому 3–4 дні на тиждень. І якщо номінально рівень заробітної платні у 2016 р. і зріс, то реально (наприклад, у доларовому еквіваленті) знизився.

За словами академіка А. Наумовця, розв'язання вищевказаних проблем значною мірою залежить від фінансового становища академії та її наукових установ. Нині проблема належного державного фінансування є найгострішою та найскладнішою для вирішення. Академік повідомив присутнім про те, що НАН України неодноразово зверталася до Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України та Міністерства фінансів України з обґрунтованими пропозиціями щодо збільшення обсягів фінансування академії у 2016 р. До цього процесу активно долучалася й профспілка працівників НАН України, організуючи акції на підтримку вітчизняної академічної науки у травні та червні поточного року. За підсумками цих акцій відбулися зустрічі представників Національної академії наук і національних галузевих академій наук України з Головою Верховної Ради України А. Парубієм, віце-прем'єр-міністром України В. Кириленком, міністром освіти і науки Л. Гриневич, першим заступником голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти О. Співаковським, представниками Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, іншими народними депутатами України. Після проведених зустрічей народні обранці підготували й подали на розгляд парламенту чотири проекти Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» щодо підвищення державної підтримки Національної академії наук України та національних галузевих академій наук», жоден з яких, на жаль, досі не розглянуто парламентаріями.

Проте, нагадав академік А. Наумовець, 26 вересня поточного року відбулася зустріч Прем'єр-міністра України В. Гройсмана з ученими, яка проходила у форматі наради й під час якої було обговорено сучасний стан і основні проблеми вітчизняної науки, у тому числі відсутність сучасного наукового обладнання, скорочення чисельності молодих учених, соціальні проблеми галузі, а також заслухано пропозиції щодо поліпшення ситуації, що склалася. За підсумками цієї наради визначено конкретні заходи в напрямі реформування академічної науки відповідно до пріоритетів економічного розвитку держави, створення належних умов для впровадження науково-технічних розробок у реальному секторі економіки.

Академік А. Наумовець поінформував також про заходи, яких НАН України вживає для ефективного реформування й удосконалення своєї діяльності. Серед них – оптимізація діяльності академії, ґрунтовна перебудова діяльності НАН

України відповідно до завдань, визначених за підсумками наради у Прем'єр-міністра України, організація представницьких спеціалізованих виставок науково-технічних розробок академічних установ, а також зміни у внутрішньому житті академії, пов'язані з імплементацією нової редакції Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність». А. Наумовець підкреслив, що академія підготувала й надіслала до Кабінету Міністрів України пропозиції щодо оптимальної моделі розвитку вітчизняної науки разом з оперативним планом реформування останньої. Крім того, затверджено оперативні заходи з реформування діяльності НАН України для ефективного наукового супроводження реалізації пріоритетів економічного розвитку держави: визначено понад 130 заходів у відповідних пріоритетних сферах, у тому числі в енергетиці й енергоефективності, охороні здоров'я і медицині, ІТ-технологіях, обороноздатності та безпеці держави, агропромисловому комплексі, соціально-економічному розвитку регіонів. Академія регулярно демонструє громадськості, керівництву нашої держави, зацікавленим міністерствам і відомствам та виробничим структурам той потужний потенціал своїх наукових установ, який доцільно використати для вирішення найважливіших проблем розвитку України. А. Наумовець відзначив і суттєву демократизацію внутрішнього життя академії, відображену в новій редакції її Статуту.

На завершення свого виступу академік підкреслив, що керівництво НАН України повністю підтримує вимоги профспілки працівників НАН України до владних органів щодо захисту інтересів академії при підготовці та розгляді проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік», і наголосив, що керівництво НАН України готове до конструктивної та плідної співпраці з профспілкою задля спільного вирішення завдань розвитку академії.

Голова профспілки працівників НАН України кандидат філософських наук А. Широков у своєму виступі зауважив, що Президія НАН України та профспілка мають спільну мету – збереження інтелектуального потенціалу та наукових шкіл академії і забезпечення її ефективної діяльності. Водночас, як наголосив А. Широков, розширення можливостей вирішення проблем діяльності НАН України суттєвим чином залежить від збільшення її державного фінансування. За його словами, попередньо планувалося визначити обсяг бюджетних коштів, які мали бути спрямовані на діяльність НАН України наступного року, в обсязі 2,270 млрд грн. За таких умов академії все одно бракувало б 442 млн грн. Проте з огляду на проголошений урядом і Президентом України курс на збільшення рівня мінімальної заробітної платні до 3200 грн мінімальні потреби академії на наступний рік теж мають бути переглянуті в бік зростання на 680 млн грн (із них 494 млн грн призначені для забезпечення оплати праці співробітників академічних наукових установ). Профспілка працівників НАН України також занепокоєна скороченням чисельності наукових кадрів академії, недостатнім поповненням НАН України науковою молоддю й багатьма іншими проблемами та пропонує

керівництву академії напрацювати спільний план дій для подолання кризового стану, у якому НАН України опинилася через неналежне бюджетне фінансування.

Під час зустрічі виступили й представники регіональних і первинних організацій профспілки працівників НАН України, які порушили низку важливих питань щодо діяльності академії, які, на їхню думку, потребують першочергового вирішення. Ішлося, зокрема, про брак молодих наукових кадрів, діяльність аспірантури й докторантури при наукових установах НАН України, забезпечення опалення будівель академічних інститутів у зимовий період, активне пропагування досягнень академічної науки (як фундаментальної, так і прикладної) серед широкої громадськості, налагодження взаємодії з вітчизняними бізнес-структурами з метою інтенсифікації впровадження новітніх наукових розробок і технологій у виробництво, загрозу втрати всесвітньо визнаних вітчизняних наукових шкіл, проблему забезпечення вчених відомчим житлом, внесення змін до Концепції розвитку НАН України на 2014–2023 рр., створення Київського академічного університету НАН України та МОН України тощо.

За підсумками зустрічі її учасники ухвалили рішення про врахування пропозицій, наданих керівництвом профспілки працівників НАН України, у подальшій роботі академії. Сторони також висловили сподівання на продовження конструктивної співпраці.